

Naturvård

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 15 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2005 som rör naturvård. Motionerna tar upp frågor som rör bl.a. skydd av områden, bevarande av arter och rovdjur.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 7 reservationer och 1 särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Skydd av områden m.m.	6
Bevarande av arter m.m.	10
Rovdjursfrågor	12
Reservationer	15
1. Skötsel av biotopskyddsområden, punkt 1 (mp)	15
2. Emåområdet och naturum, punkt 2 (v)	15
3. Behovsinventering av ängs- och betesmarker, punkt 3 (m)	16
4. Motorbåtstrafik på sjöar, punkt 5 (mp)	16
5. Stranderosion i Stockholms skärgård, punkt 6 (m, fp, kd, c, mp)	17
6. Bedömningar vid bevarande av biologisk mångfald, punkt 7 (m)	17
7. Kalkbrytning och bevarande av nipsippan, punkt 9 (m, kd)	18
Särskilt yttrande	19
Rovdjursfrågor (fp)	19
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skötsel av biotopskyddsområden

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ449 yrkande 38.

Reservation 1 (mp)

2. Emåområdet och naturum

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ355 yrkande 2.

Reservation 2 (v)

3. Behovsinventering av ängs- och betesmarker

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ522 yrkande 10.

Reservation 3 (m)

4. Skydd för Gotlands raukar

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ428.

5. Motorbåtstrafik på sjöar

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ457.

Reservation 4 (mp)

6. Stranderosion i Stockholms skärgård

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ273.

Reservation 5 (m, fp, kd, c, mp)

7. Bedömningar vid bevarande av biologisk mångfald

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ522 yrkande 11.

Reservation 6 (m)

8. Storskarv och EU:s fågeldirektiv

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ381.

9. Kalkbrytning och bevarande av nipsippan

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ247.

Reservation 7 (m, kd)

10. Sjögull i Mälaren

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ460.

11. Rovdjursfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ459 yrkande 1, 2005/06: MJ473, 2005/06:MJ485, 2005/06:MJ492 yrkande 1 och 2005/06: MJ504.

Stockholm den 23 februari 2006

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Kjell-Erik Karlsson (v), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Carina Ohlsson (s), Sverker Thorén (fp), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Christin Hagberg (s), Anita Brodén (fp) och Claes Västerteg (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 15 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2005 som rör naturvård. Motionerna tar upp frågor som rör bl.a. skydd av områden, bevarande av arter och rovdjur.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 7 reservationer och 1 särskilt yttrande.

Utskottets överväganden

Skydd av områden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (mp, -) om medel för skötsel av biotopskyddsområden med hänvisning till att sådana medel anslås i budgetpropositionen. Ett motionsyrkande (v) om att åskådliggöra Emåområdet i ett naturum avstyrks bl.a. med hänvisning till Naturvårdsverkets kommande nationella plan för naturum. Med hänvisning till regeringens uppdrag till Statens jordbruksverk om en kvalitetsuppföljning för ängs- och betesmarker avstyrks ett motionsyrkande (m) om behovsinventering inför skapandet av ängs- och betesmark. Utskottet avstyrker vidare ett motionsyrkande (s) om skydd av Gotlands raukar med hänvisning till gällande föreskrifter. Ett motionsyrkande (mp) om förbud för motorbåtstrafik på sjöar mindre än 100 hektar avstyrks med hänvisning till gällande regelverk. Slutligen avstyrks ett motionsyrkande (m) om att minska stranderosionen i Stockholms skärgård, med hänvisning till att frågan uppmärksammas både av regeringen och länsstyrelsen i Stockholms län.

Jämför reservationerna 1 (mp), 2 (v), 3 (m), 4 (mp) och 5 (m, fp, kd, c, mp).

Motionerna

I motion 2005/06:MJ449 (mp, -) yrkande 38 begärs en utredning om vilka medel som skall användas för skötsel av biotopskyddsområden, då det enligt motionärerna råder oklarheter kring detta.

Motionärerna bakom motion 2005/06:MJ355 (v) yrkande 2 föreslår att Emåområdet och dess höga naturvärden åskådliggörs i ett naturum.

Tillskapandet av ängs- och betesmark måste föregås av en behovsinventering, både vad gäller areal och vilka typer som bör bevaras och eventuellt tillskapas, anser motionärerna bakom motion 2005/06:MJ522 (m) yrkande 10.

Enligt motion 2005/06:MJ428 (s) behövs någon form av åtgärd för att skydda Gotlands raukar från att förstöras av obetänksamma människor.

I motion 2005/06:MJ457 (mp) begärs ett förbud mot motorbåtstrafik på sjöar mindre än 100 hektar. Sverige har ett mycket stort antal småsjöar och tjärnar. Dessa är, påpekar motionärerna, mycket känsliga biotoper och kännetecknas av en varierad flora och fauna. För att skydda dessa miljöer är det därför motiverat med ett förbud att framföra motordrivna farkoster såsom utombordsmotordrivna båtar, vattenskotrar och motsvarande.

I motion 2005/06:MJ273 (m) förespråkas åtgärder för att minska stranderosionen i Stockholms skärgård. Motionären anser att bättre kontroll och dokumentation behövs av hur skadorna på stränderna breder ut sig. Vidare behövs konkreta åtgärder såsom hastighetsbegränsningar och framtagande av skrovformer som minimerar svallen. Bättre samverkan mellan länsstyrelser, myndigheter och företag efterlyses. Regeringen måste få Naturvårdsverket att prioritera dessa frågor, framhåller motionären.

Utskottets ställningstagande

När det gäller medel för skötsel av biotopskyddsområden vill utskottet hänvisa till att det framgår av budgetpropositionen för år 2006 att sådana medel finns anslagna dels under utgiftsområde 20, anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald, dels under utgiftsområde 23, anslaget 41:2 Insatser för skogsbruket. Utskottet avstyrker därmed motion 2005/06:MJ449 (mp, -) yrkande 38.

Beträffande förslaget i motion 2005/06:MJ355 (v) yrkande 2 att åskådliggöra Emåområdet i ett naturum vill utskottet anföra följande. Som framgår av Naturvårdsverkets rapport 5376 (juni 2004) är naturum ett centrum för besökare till ett naturområde. Naturum skall beskriva, förklara och ge förståelse för områdets värden samt inspirera till vistelse och naturkontakt. Naturvårdsverket äger rätten till naturum såsom registrerat varumärke. Verkets riktlinjer anger hur arbetet med naturum skall bedrivas i Sverige och vad som skall gälla för de anläggningar som efter Naturvårdsverkets tillstånd får kallas naturum och använda den särskilda logotypen. Naturum skall i första hand ligga i eller i nära anslutning till attraktiva naturområden av högt värde för naturvård och friluftsliv. Det innebär ofta nationalparker och välbesökta naturreservat men kan också gälla andra naturområden med höga friluftsvärden eller nära tätorter. Naturvårdsverket äger de statliga naturumen och bidrar med finansiering för att anlägga och driva dem. Naturumen förvaltas normalt av länsstyrelsen. Andra naturum kan ha kommuner, stiftelser eller organisationer som huvudman. Huvudmannen för ett naturum skall följa upp och utvärdera verksamheten. Detta skall regelbundet rapporteras till Naturvårdsverket, som har ett övergripande ansvar för att främja, utveckla och inspirera arbetet med naturum i Sverige. Utskottet har inhämtat att Naturvårdsverket för närvarande arbetar med att ta fram en nationell plan för naturum, som skall skickas på remiss till länsstyrelserna under våren 2006. Planen syftar till att identifiera vilka av de befintliga naturumen som uppfyller Naturvårdsverkets kriterier och presentera vilka naturum verket planerar att ta fram under de närmaste fem åren. Utskottet finner med det anförda ingen anledning att föreslå någon särskild åtgärd med anledning av motion 2005/06:MJ355 (v) yrkande 2. Motionen avstyrks i berörd del.

Utskottet har ingen annan uppfattning än den som framförs i motion 2005/06:MJ522 (m) yrkande 10 om att tillskapandet av ängs- och betesmark måste föregås av en behovsinventering. I betänkande 2005/06:MJU3

konstaterade utskottet att det framgick av miljömålspropositionen att delmål 1 om skötsel av ängs- och betesmarker under miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap sannolikt kommer att nås och att regeringen avser att ge Statens jordbruksverk i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter införa kvalitetsuppföljning för ängs- och betesmarker samt småbiotoper. Vidare framhölls att kvalitetsaspekter enligt regeringen i ökad utsträckning bör beaktas vid genomförandet. Det kan exempelvis betyda att samhället bör prioritera marker med högre värden, i syfte att få största möjliga naturvårdsnytta för de medel som satsas. Möjligheten till tilläggsersättning som infördes för ett antal år sedan är ett steg i den riktningen. Kvalitetsaspekter bör därför, ansåg utskottet, lyftas fram bättre i uppföljningen av delmålet. Utskottet utgick från att resultatet från det uppdrag till Statens jordbruksverk som regeringen aviserat bör ligga till grund för framtida överväganden om behovet av att se över delmålet. Av regleringsbrevet för budgetåret 2006 avseende Statens jordbruksverk framgår att myndigheten har fått ett sådant uppdrag som aviserades i miljömålspropositionen. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2005/06: MJ522 (m) yrkande 10 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller motion 2005/06: MJ428 (s) om skydd av Gotlands raukar har utskottet inhämtat att de viktigaste raukarna ingår i naturreservat, för vilka det finns särskilda föreskrifter. Av beslutet av länsstyrelsen för Gotlands län den 30 maj 1994 beträffande utvidgning av naturreservatet Langhammarshammar, Fårö, samt reviderade föreskrifter för reservatet framgår bl.a. att det är förbjudet att gräva, hacka, mejsla, borra eller på annat sätt skada mark, fast berg eller block liksom att förflytta eller bortföra block, sten eller fossil. Vidare framgår av länsstyrelsens beslut den 30 maj 1976 om utvidgning av Digerhuvud naturreservat bl.a. att förbud skall gälla mot att förstöra eller skada fasta naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukar eller övrigt fast berg. Det anförda bör enligt utskottet i allt väsentligt tillgodose syftet med motion 2005/06: MJ428 (s). Motionen avstyrks därmed.

När det gäller begäran i motion 2005/06: MJ457 (mp) om ett förbud för motorbåtstrafik på sjöar mindre än 100 hektar vill utskottet anföra följande. Av Sjötrafikförordningen (1986:300) framgår bl.a. att länsstyrelsen efter samråd med Sjöfartsverket får meddela föreskrifter om fartbegränsning, förbud mot ankring eller begränsning i rätten att utnyttja vattenområde för båttävling, vattenskidåkning, dykning eller liknande sporter i Sveriges sjöterritorium. När det gäller användning av vattenskotrar infördes år 1994 strängare regler för sådan användning för att skydda friluftslivet mot störande buller. Genom bl.a. krav på anpassning till EU:s bestämmelser har Sverige infört mer generösa regler för vattenskoter. De nya reglerna trädde i kraft den 15 juli 2004 (Vattenskoterförordningen SFS 1993:1053, senast ändrad genom SFS 2004:607). Reglerna innebär enligt Naturvårdsverket i korthet att definitionen av vattenskoter har ändrats och

att det är tillåtet att köra vattenskoter i allmänna farleder samt i områden som länsstyrelsen beslutar om. Med det anförda föreslår utskottet att motionen lämnas utan att riksdagen vidtar någon ytterligare åtgärd.

Beträffande åtgärder för att minska stranderosionen i Stockholms skärgård, som förespråkas i motion 2005/06:MJ273 (m), vill utskottet hänvisa till vad regeringen anför i miljömålspropositionen (prop. 2004/05:150) i fråga om Delmål 6 om begränsning av buller och andra störningar från båttrafik under miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård. Regeringen konstaterar att myndigheternas fokus i arbetet med delmålet hittills har legat på frågan om buller. Behovet av att begränsa andra slags störningar från båttrafik, exempelvis vågverkan och stranderosion, bör dock enligt regeringen uppmärksammas i ett nästa steg. Det anförda visar enligt utskottet att regeringen är uppmärksam på den fråga som tas upp i motionen. Utskottet har inhämtat att länsstyrelsen i Stockholms län uppmärksammar frågan om stranderosion i Stockholms skärgård. Av länsstyrelsens rapport 2004:19 Fartygstrafik och stranderosion i Stockholms skärgård framgår bl.a. att stranderosion i skärgården är ett sammansatt problem som behöver uppmärksammas mer. I länsstyrelsens förslag till regionala miljömål för Stockholms län föreslås bl.a. ett mål med lydelsen ”båt- och fartygstrafik orsakar år 2010 inga betydande erosions skador på känsliga stränder och egendom” (remiss 29 juni 2004, diariernr 501-2004-43450). Utskottet konstaterar att länsstyrelsen således uppmärksammar problemet med erosions skador. Som framgått ovan får länsstyrelsen efter samråd med Sjöfartsverket meddela föreskrifter om fartbegränsning. Utskottet vill framhålla vikten av att denna möjlighet används för att komma till rätta med problemen med stranderosion. Med det anförda föreslår utskottet att motionen lämnas utan att riksdagen gör något särskilt uttalande i frågan.

Bevarande av arter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (m) om helhetsbedömningar vid bevarande av biologisk mångfald, med hänvisning till vad regeringen anför i miljömålspropositionen. Ett motionsyrkande (s) om storskarv och fågeldirektivet avstyrks med hänvisning till kommissionens aviserade översyn av direktivet. Vidare avstyrks ett motionsyrkande (m) om kalkbrytning på Gotland och bevarande av nipsippan med hänvisning till Regeringskansliets beredning av ärendet. Slutligen avstyrks ett motionsyrkande (c) om eliminering av sjögull med hänvisning till en pågående studie om arten och dess spridning.

Jämför reservationerna 6 (m) och 7 (m, kd).

Motionerna

I motion 2005/06:MJ522 (m) yrkande 11 anför att helhetsbedömningar bör göras vid bevarande av biologisk mångfald. Sveriges ansvar för bevarande är enligt motionärerna särskilt stort när den art som hotas har en bas i Sverige. Om arten däremot finns i större omfattning någon annanstans minskar vårt nationella ansvar. Att bevara alla arter även på regional och lokal nivå är inte befogat, anser motionärerna. Nya arter måste också tillåtas få fäste i Sverige.

Enligt motion 2005/06:MJ381 (s) bör Sverige kraftfullt verka för att storskarven stryks från EU:s lista över hotade fågelarter. Trots att storskarven inte på något sätt är utrotningshotad är den fortfarande skyddad enligt EU:s fågeldirektiv, påpekar motionärerna.

I motion 2005/06:MJ247 (m) framhålls behovet av att finna en lösning så att företaget Cementa kan fortsätta sin kalkbrytning på Filehajar på Gotland. Motionären hänvisar till regeringens beslut i augusti 2004 att avsätta 55 hektar av Cementas mark till ett naturreservat, ett s.k. Natura 2000-område. Syftet är att kunna rädda nipsippan. Beslutet omöjliggör framtida brytning av kalk i området, påpekar motionären och framhåller att regeringen tog beslutet trots att Cementa har presenterat ett förslag som skulle möjliggöra både bevarande av nipsippan och fortsatt kalkbrytning.

Motion 2005/06:MJ460 (c) tar upp behovet av eliminering av sjögull i Mälaren med dess tillrinningsområden. Motionärerna anser att en kraftsamling måste göras i hela vattensystemet innan hela Mälaren drabbas av växten.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade i samband med behandlingen av miljömålspropositionen, i enlighet med regeringens förslag, att införa ett 16:e miljökvalitetsmål, Ett rikt växt- och djurliv, om biologisk mångfald (prop. 2004/05:150,

bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06/48 och 2005/06:49). I fråga om helhetsbedömningar vid bevarande av biologisk mångfald vill utskottet anföra följande. I miljömålspropositionen erinrar regeringen om att det i skrivelsen En samlad naturvårdspolitik (skr. 2001/02:173) läggs fast att Sverige har ett ansvar för vår biologiska mångfald, dvs. för de arter och bestånd av arter som hör hemma i vårt land. Hit hör enligt regeringen också de vilda arter som har fått hemvist i Sverige, t.ex. genom jordbrukets utveckling under århundradena som skapat livsmiljöer för dessa. Vidare anförs i propositionen att delmål 1 om att hejda förlusten av biologisk mångfald omfattar biologisk mångfald på alla dess nivåer – från gen och art till ekosystem. Utskottet konstaterar att avsikten med delmålet inte är att frysa den biologiska mångfalden, som ständigt är i utveckling och förändring. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2005/06:MJ522 (m) yrkande 11 lämnas utan att riksdagen vidtar någon ytterligare åtgärd.

När det gäller frågan om förändringar avseende skarvens status i fågeldirektivet vill utskottet anföra följande. Storskarv omfattas, precis som alla fågelarter inom EU, av rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, det s.k. fågeldirektivet. I bilaga I till direktivet anges de arter för vilka särskilda åtgärder vidtas för bevarande av deras livsmiljöer, för att säkerställa respektive arts överlevnad och fortplantning inom det område där de förekommer. I bilaga II anges arter som med hänsyn tagen till deras populationsnivå, geografiska spridning och reproduktion inom gemenskapen får jagas i enlighet med nationell lagstiftning. Storskarv finns inte med i någon av dessa bilagor. Utskottet har tidigare (senast i bet. 2004/05:MJU3) anfört att kommissionens inställning hela tiden har varit att man inte har för avsikt att påbörja en revision av bilagorna till fågeldirektivet förrän länderna har genomfört de åtaganden som följer av direktivet. Utskottet hade vidare inhämtat att skriftväxling pågick med kommissionen om de svenska reglerna och besluten om jakt på skarv med fokus på omfattningen av de skador som skarv orsakar för fisket. Utskottet har därefter från Regeringskansliet inhämtat att kommissionen, vid mötet med EU:s naturvårdsdirektörer i Bryssel den 14 december 2005, indikerat att den är villig att påbörja en vetenskaplig översyn av bilagorna i bl.a. fågeldirektivet efter det att medlemsstaterna år 2007 har lämnat nästa rapport till kommissionen angående genomförandet av direktiven. Rapporterna skall innehålla en redogörelse för bevarandestatusen av de arter som omfattas av direktivet. Beträffande skriftväxlingen med kommissionen om de svenska reglerna lämnade Sverige den 21 februari 2005 ett svar på kommissionens motiverade yttrande angående den av vissa länsstyrelser beslutade jakten på skarv (dnr. UD/2005/11501/ERS). Ärendet ligger för närvarande öppet hos kommissionen, som kan välja att lägga ned det alternativt föra det vidare till EG-domstolen. I avvaktan på den aviserade översynen av fågeldirektivet föreslår utskottet att motion 2005/06:MJ381 (s) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller motion 2005/06:MJ247 (m) om företaget Cementas kalkbrytning på Gotland och bevarande av nipsipan vill utskottet anföra följande. Av Regeringskansliets brev till Cementa AB (diariern M2004/1838/Na) hänvisas till regeringens beslut den 19 augusti 2004 att till EU-kommissionen föreslå en utökning i det tidigare föreslagna Natura 2000-området Filehajdar (M2004/1843 samt 1881/Na). Vidare framgår att Cementas förslag till förbättringsåtgärder beträffande den art, nipsippa, som området och utökningen av området syftar till att skydda skickas till länsstyrelsen för kännedom. Regeringen framhåller att åtgärderna kan övervägas i samband med de bevarandeplaner som länsstyrelserna skall upprätta för samtliga Natura 2000-områden, däribland Filehajdar. När det gäller framtida kalkbrytning konstaterar utskottet att det av Cementas yttrande i ärendet (M2004/1838/Na) framgår att företaget uppskattar att sådan verksamhet kommer att kunna pågå under uppskattningsvis ytterligare 20 år. Med det anförda föreslår utskottet att motionen lämnas utan vidare åtgärd.

I fråga om motion 2005/06:MJ460 (c) och behovet av eliminering av sjögull har utskottet inhämtat att Naturvårdsverket finansierar ett för närvarande pågående projekt, Aqualiens. I projektet, som omfattar alla för landet främmande akvatiska arter, ingår bl.a. att studera på vilket sätt arten sjögull sprids, dvs. om spridningen sker via frön eller vegetativt. Resultaten från studien om sjögull kommer att publiceras under våren 2006. Med detta utökade kunskapsunderlag kan man därefter överväga vilka ev. åtgärder som bör vidtas för att motverka att arten fortsätter att spridas i alltför stor omfattning. En sådan spridning innebär att i stort sett all annan undervattensvegetation slås ut. I avvaktan på resultatet av nämnda studie och ev. fortsatta åtgärder föreslår utskottet att motionen lämnas utan att riksdagen gör något särskilt uttalande i frågan.

Rovdjursfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motionsyrkanden (s, c) som rör rovdjursfrågor med hänvisning till den nyligen tillsatta rovdjursutredningen.

Motionerna

I motionerna 2005/06:MJ473 (s), 2005/06:MJ485 (s) och 2005/06:MJ504 (s) begärs en uppföljning av den sammanhållna rovdjurspolitiken. Motion 2005/06:MJ459 (c) framhåller att ingen art ohämmat skall få växa på andra arters bekostnad så att den biologiska mångfalden utarmas (yrkande 1). Enligt motion 2005/06:MJ492 (c) yrkande 1 är en specialstudie av rovdjursförhållandena och deras effekter på människor och djur i området Ovanåker–Rättvik berättigad. Motionärerna framhåller att en förut-

sättning för en balanserad rovdjursförvaltning med livskraftiga rovdjursstammar är att rovdjurspolitiken utformas så att den är förankrad i en bred folkopinion, främst i berörda skogslän.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade i samband med miljömålspropositionen ett antal motioner med anknytning till den svenska rovdjurspolitiken. I det sammanhanget konstaterade utskottet att det i Naturvårdsverkets förslag till miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv föreslogs att rovdjursmålen skulle lyftas in i miljö kvalitetsmålet. Utskottet delade dock regeringens uppfattning att nuvarande ordning med en sammanhållen rovdjurspolitik är mer ändamålsenlig. Vidare erinrade utskottet om att riksdagen våren 2001 fastställde det övergripande målet för en sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01: MJU9, rskr. 2000/01:174). Målet innebär att den svenska staten skall ta ansvar för att arterna björn, järv, lo, varg och kungsörn skall finnas i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och även kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. I likhet med vad som gäller för de 15 nationella miljö kvalitetsmålen är ambitionen att detta övergripande mål skall nås inom en generation. För de arter som bedöms som åtminstone kortsiktigt livskraftiga fastställdes miniminivåer och för de arter som ännu inte nått sådana antal att deras överlevnad kan anses säkrad i ett längre perspektiv fastställdes etappmål. Som huvudregel för rovdjurspolitiken fastslogs att rovdjursarterna bör få sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden. Utskottet anförde också att sedan riksdagen beslutade om en sammanhållen rovdjurspolitik har diskussionerna om rovdjur och villkoren för dem som bor i rovdjurstäta områden varit intensiva. För närvarande är rovdjursförekomsten koncentrerad till en liten del av Sverige. En grundförutsättning för rovdjursförvaltningen är, påpekade utskottet, lokal och folklig acceptans och att övriga samhället visar en stor förståelse för dem som lever i de områden där rovdjuren förekommer. Mot bakgrund av att det nu passerat några år sedan rovdjurspolitiken beslutades förutsatte utskottet att regeringen initierar en uppföljning och utvärdering av den svenska rovdjurspolitiken. Med hänvisning till det anförda ansåg utskottet att det inte var erforderligt med något riksdagsuttalande med anledning av motionerna om den svenska rovdjurspolitiken.

Regeringen beslutade den 19 januari 2006 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda frågan om effekterna av rovdjursstammarnas utveckling och frågor knutna till att uppfylla målen i en sammanhållen rovdjurspolitik i fråga om de stora rovdjuren björn, järv, lo, varg och kungsörn (dir. 2006:7 Effekterna av rovdjursstammarnas utveckling). Utgångspunkten för utredarens arbete är enligt direktiven de av riksdagen fastställda målen för en sammanhållen rovdjurspolitik. Med denna utgångspunkt skall utredaren beskriva den situation som i dag råder och den utveckling som kan förväntas beträffande rovdjursstammarna. Utredaren

skall beskriva vilka åtgärder som har vidtagits för att förhindra och förebygga olägenheter samt föreslå hur kvarstående problem kan åtgärdas. Vidare bör möjligheten att delegera ytterligare ansvar regionalt avseende rovdjursförvaltningen analyseras och rovdjursförvaltningens nuvarande regionala organisation på myndighetssidan ses över. Regeringen konstaterar i direktiven att skillnaderna i organisation och ansvar är påtagliga mellan länen varför behovet av ökad samordning och effekten av insatta åtgärder och resurser för bl.a. tillsyn, inventering, förebyggande åtgärder bör analyseras. Utredaren skall redovisa uppdraget till regeringen senast den 1 juni 2007. Med hänvisning till den nyligen tillsatta utredningen anser utskottet att syftet med motionerna 2005/06: MJ473 (s), 2005/06: MJ485 (s), 2005/06: MJ504 (s) kan anses tillgodosett. Utskottet är heller inte berett att föreslå något särskilt uttalande från riksdagen med anledning av motionerna 2005/06: MJ459 (c) yrkande 1 och 2005/06: MJ492 (c) yrkande 1. Motionerna avstyrks i berörda delar.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skötsel av biotopskyddsområden, punkt 1 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om medel för skötsel av biotopskyddsområden. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ449 yrkande 38.

Ställningstagande

Biotopskydd är bra för att bevara mindre skogsområden med höga naturvärden. Beslut om biotopskydd fattas av skogsvårdsstyrelsen och innebär inskränkningar i brukandet för all framtid. Ägaren får ersättning av staten men bibehåller ägandet och jakträtten på området. I de fall där skötsel behövs för att skydda naturvärden i ett biotopskyddsområde är det oklart vilka medel som skall användas. Miljöpartiet anser att det snarast skall klargöras vilka medel som skall användas för denna skötsel. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Emåområdet och naturum, punkt 2 (v)

av Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att åskådliggöra Emåområdet i ett Naturum. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ355 yrkande 2.

Ställningstagande

Emåns djurliv är unikt och värdefullt. Hela Emåområdet har ett otal skyddsvärda miljöer och en spännande naturhistoria, väl värd att berätta. Detta bör möjliggöras genom en satsning på ett naturum där områdets invånare

och besökare får ta del av allt som kan berättas om södra Sveriges mest värdefulla vattendrag och dess avrinningsområde. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Behovsinventering av ängs- och betesmarker, punkt 3 (m)
av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behovsinventering av ängs- och betesmark. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ522 yrkande 10.

Ställningstagande

I dagens Sverige undantas stora arealer från produktion. Främst gäller det skogsmark. Det föreligger också ett önskemål om återgång till improduktiv markanvändning i form av ökade arealer ängs- och hagmark. Enligt vår mening är det inte befogat att undanta så stora arealer från produktion som avsikten är i dag. Vi anser att tillskapandet av ängs- och betesmark måste föregås av en behovsinventering både vad gäller areal och vilka typer som bör bevaras samt eventuellt tillskapas. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Motorbåtstrafik på sjöar, punkt 5 (mp)
av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förbud för motorbåtstrafik på sjöar mindre än 100 hektar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ457.

Ställningstagande

Sverige har ett mycket stort antal små sjöar och tjärnar. Med små sjöar avses sjöar och andra vattensamlingar som är mindre än 100 hektar. Dessa är mycket känsliga biotoper, just genom sin storlek, och kännetecknas av en varierad flora och fauna. För att skydda dessa miljöer är det motiverat med ett förbud mot att framföra motordrivna farkoster, typ utombordsmotordrivna båtar och vattenskotrar och motsvarande. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Stranderosion i Stockholms skärgård, punkt 6 (m, fp, kd, c, mp)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Sverker Thorén (fp), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Claes Västerteg (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att minska stranderosionen i Stockholms skärgård. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ273.

Ställningstagande

Stranderosionen i Stockholms skärgård är ett välkänt och väl synligt problem. Naturvårdsverkets inställning tycks vara att stranderosionen inte är av så stor betydelse. Den lag som skall hjälpa fastighetsägare som fått sin fastighet förstörd av stranderosion orsakad av båtar tycks inte heller fungera i praktiken. Det som behövs är dels bättre kontroll och dokumentation av hur skadorna på stränderna breder ut sig, dels konkreta åtgärder för att minska stranderosionen. Åtgärderna går ut på att införa hastighetsbegränsningar och att utveckla andra skrovformer som är konstruerade för att minimera svallen i de vanligast förekommande hastigheterna. Här måste länsstyrelser, myndigheter och företag samverka bättre. Regeringen måste få Naturvårdsverket att prioritera dessa frågor innan fler öar sköljs bort. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Bedömningar vid bevarande av biologisk mångfald, punkt 7 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om helhetsbedömningar skall göras vid bevarande av biologisk mångfald. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ522 yrkande 11.

Ställningstagande

Sveriges ansvar för bevarande av biologisk mångfald är särskilt stort när den art som hotas har en bas i Sverige. Om arten däremot finns i större omfattning någon annanstans minskar ansvaret här. Att bevara alla arter som finns i dag också på regional och lokal nivå är inte befogat. Nya arter måste också tillåtas få fäste i Sverige. Vi anser att helhetsbedömningar skall göras vid bevarande av biologisk mångfald. Detta bör ges regeringen till känna.

- 7. Kalkbrytning och bevarande av nipsippan, punkt 9 (m, kd)**
av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fortsatt kalkbrytning på Gotland. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ247.

Ställningstagande

Regeringen beslutade i augusti 2004 att avsätta 55 hektar av företaget Cementas mark till ett naturreservat, ett s.k. Natura 2000-område. Syftet är att kunna rädda nipsippan. Detta beslut omöjliggör framtida brytning av kalk i området. Regeringen tog beslutet trots att Cementa har presenterat ett förslag som skulle möjliggöra att man både kan bevara nipsippan och fortsätta kalkbrytningen. Regeringen tycks inte vara beredd att ompröva beslutet. Vi anser att det finns behov av att finna en lösning så att Cementa kan fortsätta sin kalkbrytning på Filehajdar på Gotland. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Rovdjursfrågor (fp)

Sverker Thorén (fp) och Anita Brodén (fp) anför:

Det är mycket viktigt att den uppföljning och utvärdering av rovdjurspolitiken som regeringen beslutade om den 19 januari 2006 omgående fullföljs. Då den särskilda utredare som tillsattes med uppdrag att utreda frågan om effekterna av rovdjursstammarnas utveckling och frågor knutna till att uppfylla målen i en sammanhållen rovdjurspolitik avsagt sig uppdraget bör en ny utredare omedelbart utses.

Mycket tyder på att det etappmål för varg som riksdagen beslutade om år 2001 kan komma att nås inom ett par år. Därför är det mycket viktigt att en noggrann uppföljning och utvärdering av den förda politiken görs och att förslag till förvaltningsplaner för varg förbereds. Folkpartiet liberalerna vill få en livskraftig och jaktbar vargstam i Sverige och en rovdjurspolitik som har bred acceptans. Skall detta uppnås är det avgörande att utredningen (dir 2006:7) nu genomförs.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:MJ247 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av att hitta en lösning så att Cementa kan fortsätta sin kalkbrytning på File Hajdar, Slite på Gotland.

2005/06:MJ273 av Karin Enström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om åtgärder för att minska stranderosionen i Stockholms skärgård.

2005/06:MJ355 av Lennart Beijer och Alice Åström (båda v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Emåområdet och dess höga naturvärden bör åskådliggöras i ett Naturum.

2005/06:MJ381 av Hans Stenberg och Kerstin Kristiansson Karlstedt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att storskarven bör strykas från EU:s lista över hotade fågelarter.

2005/06:MJ428 av Christer Engelhardt och Lilian Virgin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om skydd för Gotlands raukar.

2005/06:MJ449 av Åsa Domeij m.fl. (mp, -):

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om att låta utreda vilka medel som skall användas för skötsel av biotopskyddsområden.

2005/06:MJ457 av Leif Björnlod och Åsa Domeij (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om förbud för motorbåtstrafik på sjöar mindre än 100 ha.

2005/06:MJ459 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ingen art ohämmat skall få växa på andra arters bekostnad så att den biologiska mångfalden utarmas.

2005/06: MJ460 av Jörgen Johansson och Kerstin Lundgren (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av eliminering av sjögull i Mälaren med dess tillrinningsområden.

2005/06: MJ473 av Per-Olof Svensson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en uppföljning och utvärdering av riksdagsbeslutet om en sammanhållen rovdjurspolitik.

2005/06: MJ485 av Hans Stenberg och Agneta Lundberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvärdering av rovdjurspolitiken.

2005/06: MJ492 av Sven Bergström och Kenneth Johansson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en specialstudie av rovdjursförhållandena och deras effekter på människor och djur i området Ovanåker–Rättvik.

2005/06: MJ504 av Per Erik Granström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en uppföljning av den sammanhållna rovdjurspolitiken.

2005/06: MJ522 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en behovsinventering skall föregå skapandet av ängs- och betesmarker.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att helhetsbedömningar skall göras vid bedömningar av bevarande av biologisk mångfald.